

doporučujeme, protože výnosy v ošetřené variantě pokusů jsou vždy absolutně vyšší. Fungicidní ochranu doporučujeme zaměřit na ochranu praporcového listu. Vzhledem k dobré odolnosti odrůdy k hlavním houbovým chorobám, zejména pak k padlí, postačuje jedno ošetření během vegetace. Výhodou této odrůdy je dobrá tolerance k obilní předplodině a možnost pěstování ve všech výrobních oblastech. Netta má velmi dobrou odolnost k fuzariózám klasu, která omezuje riziko napadení a akumulace mykotoxinů v zrna. Výsevek doporučujeme v agrotechnickém termínu v rozmezí 3,7–4,4 MKS/ha. V časném agrotechnickém termínu pro zachování ranosti (3,5–4,1 MKS/ha).

VYSOKÁ OBJEMOVÁ HMOTNOST

Zrno odrůdy Netta má pekařskou „chlebovou“ jakost – „B“. Vyznačuje se vysokou objemo-

vou hmotností. Sedimentace, obsah dusíkatých látek a hodnota čísla pádu jsou na střední úrovni (tab. 3).

Netta je odrůda plastická s dobrou mrazuvzdorností a vyrovnaným zdravotním stavem a její největší přínos oceníte ve velmi časně sklizni. Díky své pozici mezi velmi ranými odrůdami Netta často „uteče“ letním přísuškům.

Netta je na trhu naprostou novinkou. Proto pokud máte zájem o vhodnou předplodinu pro řepky, neváhejte kontaktovat svého dodavatele certifikovaných osiv a vyzkoušet tak novinku přímo na svém poli.

PRAKTICKÉ PŘÍKLADY

Příkladem agrotechniky z praxe je množitelská plocha v ZOD Stolany v okrese Chrudim hospodařící na výměře necelých 900 ha v nadmořské výšce 290 metrů. Množení bylo založeno na ploše 29 hektarů, předplodinou byla

ozimá řepka. Na podzim byla orbou zapravena chlévská mrva a setí bylo provedeno 13. října. Výsevek byl v optimálních podmínkách 3,7 milionu klíčivých semen/hektar což odpovídalo asi 170 kg/ha. Na jednoděložné plevele byl aplikován herbicid FENOVA SUPER 0,9 l. Regenerační hnojení bylo provedeno Ledkem v dávce 250 kg/ha. RETACEL na podpoření odnožování v dávce 0,4 l/ha. Poté následovalo přihnojení dusíkem ve formě SAM – 150 l/ha. V průběhu postupujícího jara byl aplikován SUMIMAX 60 g na dvouděložné plevele a insekticid 0,08 l/ha NEXIDE (účinná látka gamma-cyhalothrin). Patel v dávce 0,6 l (300 g prothioconazole) + KOMODOR 0,5 l a ALTRON 0,3 l na hektar. Pole s Nettou nebylo zasaženo virózy, což svědčí mimo jiné o dobré agrotechnice a vedení porostu.

Dalším příkladem z praxe je opět množitelská plocha tento-

krát v podniku Oseva Agri, také v okrese Chrudim, na podobné výměře 30 hektarů. Zde byla Netta zaseta dříve, už 26. září. Výsevek se řídil doporučením šlechtitele na nejnižší hranici v množství 3,5 milionu klíčivých semen, což odpovídalo pouhým 163 kg osiva na hektar. Herbicidní a insekticidní ochrana na podzim byla provedena 2. 11. přípravky Nexide na mšice + Grooper SX na dvouděložné plevele. Při jarní regulaci provedené 26. 3. přípravky + Ataman Complete + smáčedlo Šaman proti dvouděložným plevelům a Retacel Extra R 68 na poléhání 1,2 l. Zde byli v ošetření konzervativnější a dávka morforegulatoru byla při horní hranici doporučení pro intenzivně vedené porosty. ■

Aleš Vymětal

SELGEN

Foto archiv firmy

SVÍZEL PŘÍTULA – PLEVEL VĚRNÝ SVÉMU JMÉNU

Svízel přítula patří k nejrozšířenějším plevelným druhům na orné půdě, kde zapleveluje zejména ozimé obilniny a luskoviny. Je známý především díky háčkovitým osténkům, kterými se snadno zachytává na srst zvířat či oblečení lidí, což napomáhá šíření této rostliny.

Svízel přítula (*Galium aparine*, syn. *Galium spurium* subsp. *tenerum*) taxonomicky náleží do čeledi mořenovitě (Rubiaceae) a známý je též pod lidovými názvy přítula, svízel, lepenice, lepky rozmarýn nebo opráška.

POPIS DRUHU

Jedná se o jednoletý plevelný druh s přímou nebo vystoupavou lodyhou, v husté vegetaci i popínavou, až 150 cm dlouhou, čtyřhrannou; na hranách se zpětně směřujícími chrupavčitými osténky, jimiž se přichytává k okolním rostlinám. Listy jsou uspořádány ve vrcholíkovitých přeslenech po šesti až osmi; jsou

úzké až široce obkopinaté, rovněž osténkaté. Květy jsou oboupohlavné, bílé až nazelenalé, s korunou nálevkovitého tvaru, o průměru 1,5–1,7 mm a zakrnělým kalichem. Květenstvím jsou úžlabní vrcholíky, jedno- až devítikvěté. Rostliny kvetou od května do podzimu a na každé z nich se vytvoří 100–500 nažek, které po uzrání poměrně málo klíčí, především kvůli své tvrdé slupce.

Svízel přítula se rozmnožuje výhradně generativně, semeny, která jsou známá jako dvounažky. Tyto dvounažky mají průměr 3,2 mm a jejich povrch je pokryt bradavkami s háčkovitými ostny, které se snadno ulamují. Nažky

jsou oválné až kruhovitě, šedohnědé až šedozelené a v době zralosti se poltí na dva kulovité díly (2,8–5 mm dlouhé, přičemž někdy může být vyvinut jen jeden díl plodu). Na povrchu jsou pokryty bradavkami s tuhými háčkovitými osténky a na břišní straně mají hlubokou, kráterovitou prohlubeň. Semena (dvounažky) dozrávají postupně, tudíž část jich může vysemenit, např. před sklizní obilnin a část jich může být sklizena při žních. Z celkové půdní zásoby ročně vzchází 10 % semen i více, přičemž většina semen ztrácí v půdě životaschopnost během prvních dvou let. Svízel vzchází po většinu vegetačního období,

nejvíce však v dubnu až květnu a v polovině října (na osetých i podmiňnutých plochách, zejména za teplého počasí). Semena se šíří přímým vysemenováním, exozoochorně (na srsti zvířat), hydrochorně (dobře plavou na vodě) i statkovými hnojivy. Významným zdrojem šíření je též osivo kulturních plodin, zejména obilnin, ze kterých se obtížně odstraňuje; přichycuje se též na pytlích.

NÁROKY NA STANOVIŠTĚ

Svízel přítula je domácí druh téměř v celé Evropě a Asii, později byl zavlečen do Jižní

a Severní Ameriky. V současnosti se vyskytuje téměř na celém světě. V prvních desetiletích 20. století se na našem území vyskytoval především v ruderalních společenstvech (podél cest, plotů, na rumišťích apod.), až později, v 60. a 70. letech se rychle rozšířil na orné půdě. Svízel má vysokou konkurenční schopnost a dokáže se přizpůsobit rozdílným vegetačním podmínkám. Vyskytuje se na polích, úhorech, lesních i polních cestách, podél vodních toků, v sadech, křovinách a rumišťích, zejména půdách vlhkých, kypkých a bohatých na živiny. Svízel dobře roste na plném slunci i v polostínu. Je odolný vůči nízkým teplotám a může přežít v chladných podmínkách.

V současnosti náleží mezi dominantní plevelné druhy, zapleveluje prakticky všechny plodiny a jen výjimečně může být potlačen jejich porostem, např. huským porostem jarního ječmene nebo luskovinoobilnou směskou. Nejčastěji zaplevelené bývají ozimé obilniny a luskoviny, kde jsou rostliny svízele nejmožnější. Svízel často způsobuje poléhání obilnin a zhoršuje kvalitu sklizně i píce.

MOŽNOSTI OCHRANY

Vzhledem k tomu, že svízel přítula je jednoletá rostlina, je důležité zabránit jeho kvetení a tvorbě semen. Toho lze dosáhnout pravidelným odstraňováním rostlin předtím, než

začnou kvést. Omezování výskytu svízele spočívá ve vhodném využití agrotechnických a chemických opatření. Protože semena mají rozdílnou velikost, kvůli níž jsou schopna vzcházet z různých hloubek (až 10 cm), vláčení, např. obilnin, nebývá proti svízeli účinné. Vzrostlé rostliny v obilninách (např. při délce lodyh zhruba 30 cm) jsou dobře vyvlačovány prutovými branami, jelikož lodyhy svízele jsou zejména ve spodní části křehké a snadno se utrhnou. Důležitým opatřením je rovněž dodržování rotace plodin a pěstování plodin, které jsou schopny potlačovat růst svízele (např. luskovinoobilných směsek). V posledních letech byla uplatněna účinná

Detailní pohled na kvetoucí svízel přítulu

opatření, zahrnující zejména aplikaci herbicidních přípravků, díky nimž bylo šíření a rozmnožování tohoto plevelného druhu na orných půdách zastaveno. ■

Dr. Ing. Zdeněk Chromý
ÚKZÚZ Brno

Foto Joaquim Alves Gaspar

MZE ZMÍRNILO PRAVIDLA HOSPODAŘENÍ

(lup, mze) – Ministerstvo zemědělství upravilo podmínky standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy DZES 5 a DZES 8, tzv. pravidla podmíněnosti. Změny proběhly na základě nařízení, které umožnila EU u DZES 8 i na základě dohody s Ministerstvem životního prostředí a zemědělskými nevládními organizacemi u DZES 5. Pro zemědělce se zmírňují některá pravidla hospodaření.

Na základě nově vydaného nařízení Evropského parlamentu se mění zemědělcům tzv. pravidla podmíněnosti.

DZES 8A SE RUŠÍ

Evropská komise rozhodla, že povinnost vyčleňovat neproduktivní plochy v rámci DZES 8A bez jakékoli náhrady nákladů nebo ušlých příjmů znamená pro zemědělce velkou finanční zátěž. Neproduktivní plochy na orné půdě jsou totiž už vyčleňovány, pokud chtějí zemědělci čerpat tzv. ekoplatbu. Toto řešení umožňuje větší flexibilitu a především kompenzuje alespoň část vzniklých nákladů a ušlých příjmů spojených s neproduktivními plochami. Proto se DZES 8A ruší, což zjednoduší hospodaření větší

ně zemědělců a ušetří jim administrativu. Na ploše, která by měla být vyčleněna pro neproduktivní plochy, budou zemědělci moci podle své volby nadále pěstovat plodiny. Aby čeští zemědělci nebyli znevýhodněni vůči zemědělcům z ostatních zemí EU, umožnila ČR tyto změny také.

POSUNUTÍ TERMÍNU

Termín spuštění nových podmínek pro hospodaření na erozně ohrožené půdě DZES 5 se odkládá na červenec 2025. Snahou je poskytnout zemědělcům dostatečný čas na přípravu, zejména na uzpůsobení osevních plánů. „Neznamená to však, že odkladem rezignujeme na protierozní ochranu. Naopak, snažíme se vhodně

nakombinovat jednotlivé environmentální požadavky společné zemědělské politiky, aby měly co největší efekt na ochranu půdy a zemědělské krajiny,“ řekl ministr zemědělství Marek Výborný.

Stále tak platí dosavadní pravidla pro hospodaření na erozně ohrožených půdách podle DZES 5, která se vztahují na čtvrtinu výměry orné půdy v ČR, což je v porovnání s řadou členských zemí EU více než dvojnásobný rozsah. Nadále platí i další související podmínky, které doplňují postupy protierozní ochrany. Například pole s monokulturou nesmí být větší než 30 hektarů a 10 ha na plochách silně erozně ohrožených a podmínka zajištění pokryvu pozemku po sklizni, jako ochrana proti erozi.

Odložená pravidla DZES 5 platná od července 2025 budou znamenat rozšíření a přesnější rozřazení erozně ohrožené půdy v ČR. Vedle silně erozně ohrožených ploch a erozí neohrožených ploch byly nově vymezeny dvě odlišné kategorie mírně erozně ohrožených ploch. Zemědělci na nich budou muset volit šetrnější metody hospodaření, aby ochránili pole a zároveň zachovali zemědělskou produkci. Zatímco dosud se pravidla DZES 5 týkají 25 % orné půdy v ČR, nově to bude 65 %. Je proto potřeba poskytnout zemědělcům čas na přípravu na takto složité a rozsáhlé změny. Pro zbytek tohoto období SZP se budou v ČR nadále upravovat podmínky tak, aby byly shodné s ostatními zeměmi EU. ■